

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Katedra výtvarné kultury

Soubor perokreseb inspirovaných literaturou

Bakalářská práce

Anna Krůčková

Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: MgA.et Mgr. Stanislav Poláček

Plzeň, 2013

podepsané zadání

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni 15.4.2013

Podpis.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu své bakalářské práce MgA.et Mgr. Stanislavu Poláčkovi za odborné rady, připomínky, ochotu a vstřícný přístup v průběhu tvorby mé bakalářské práce.

V Plzni 15.4.2013

Podpis:.....

Anotace

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo vytvořit cyklus kreseb volně inspirovaných knihou Karla Poláčka Edudant a Francimor. Vzniklo tak 12 perokreseb o rozměrech 100x70cm zobrazujících motiv putování hlavních hrdinů. V doprovodné textové části se zabývám dalšími výtvarnými zpracováními této klasiky v české literatuře pro děti. Taktéž stručně shrnuji obsah knihy. Dále popisuji vznik a vývoj práce, postup při tvorbě, uvádím své inspirační zdroje a popisuji finální podobu práce.

Klíčová slova: perokresba, putování, literatura

Annotation

The main task of my thesis was to create a collection of drawings inspired by the book Edudant and Francimor by Czech author Karel Poláček. I made 12 pen and ink drawings the size of 100x 70 cm. The main motive is the journey of the characters. In the theoretical part of the thesis I analysed other art adaptations of this book and I also briefly summarized the plot of the book. I described the development and progress of the work, the process of the work and art technique. I introduced my sources of inspiration and I described the final pieces of the work.

Key words: pen and ink drawing, journey, literature

Obsah

1 Úvod.....	3
2 Karel Poláček: Edudant a Francimor	4
2.1 Karel Poláček.....	4
2.2 Edudant a Francimor.....	5
2.3 Příběh knihy.....	6
3 Výtvarné zpracování knihy Edudant a Francimor.....	7
3.1 Antonín Pelc.....	7
3.2 Josef Čapek	8
3.3 Seriálové zpracování.....	9
4 Inspirační zdroje	10
4.1 Anna Atkins.....	11
4.2 Pavel Čech.....	11
4.3 Zdeněk Smetana.....	12
4.4 František Skála.....	13
5 Vlastní tvorba	14
5.1 Postup a vývoj práce.....	14
5.2. Vlastní obrazy.....	16
5.2.1 Kompozice 1	16
5.2.2 Kompozice 2	17
5.2.3 Kompozice 3.....	17
5.2.4 Kompozice 4.....	18
5.2.5 Kompozice 5	18
5.2.6 Kompozice 6.....	19
5.2.7 Kompozice 7.....	19
5.2.8 Kompozice 8.....	20
5.2.9 Kompozice 9.....	20
5.2.10 Kompozice 10	21
5.2.11 Kompozice 11.....	21
5.2.12 Kompozice 12.....	22
6 Závěr.....	23

7 Resumé.....	24
8 Seznam použitých zdrojů.....	25
8.1 Použitá literatura.....	25
8.2 Internetové zdroje.....	26
9 Obrazová příloha.....	27

1 Úvod

Cílem mé bakalářské práce je zpracování cyklu perokreseb inspirovaných literaturou o rozměrech 100x70 cm. Z vlastní iniciativy jsem se rozhodla pro perokresbu. Jak práce postupovala začalo být jasné, že si nevystačím pouze s plochou jednoho papíru, ale pro vytvoření stejného efektu prostoru a křehkosti jako v návrzích budu muset vymyslet něco jiného. Po několika experimentech s kombinováním různých technik jsem dospěla k současné podobě práce. Ta vznikla překrytím několika vrstev perokreseb na pauzovacím papíru.

Mým vlastním rozhodnutím je taktéž výběr knihy. Po dlouhém váhání jsem se rozhodla pro knihu Karla Poláčka *Edudant a Francimor*. Tato kniha je dalo by se říci již klasikou v české literatuře pro děti a mládež, dočkala se mnohých výtvarných zpracování a proslavil ji především animovaný seriál ze studia Bratři v triku. Pro mě se jedná nejen o oblíbenou knížku z dětství, ale především o knihu plnou nekonečných nápadů a fantazie, která srší vtípem, groteskními situacemi a dobrodružstvími. Je to kniha ke které se i po letech ráda vracím, nikdy se neomrzí, a právě díky svému brilantnímu humoru a lehké ironii mnohdy osloví více dospělé než děti.

Zpočátku jsem měla velmi mlhavé představy o tom jak by měla praktická část mé práce vypadat. Největším problémem pro mne znamenalo odpoutat se od příběhu a neilustrovat jednotlivé situace tak jak jsou popsány v knize. Najít hranici kde se jedná o ilustraci a kde už o pouhou inspiraci. Po dlouhém přemýšlení mnoha skicovních návrzích začalo být jasné, že hlavní motiv, kterého se budu ve své práci držet, bude putování hlavních postav *Edudanta* a *Francimora*, které je hlavním motivem příběhu knihy.

2 Karel Poláček: Edudant a Francimor

2.1 Karel Poláček

Karel Poláček byl český spisovatel, novinář, redaktor, humorista a filmový scénárista, který významně přispěl k rozvoji novinářských žánrů. Narodil se v roce 1892 v Rychnově nad Kněžnou, kde jeho otec vlastnil obchod se smíšeným zbožím. V Rychnově také studoval vyšší gymnázium, ze kterého byl však vyhozen a školu dokončil v Praze, kde odmaturoval roku 1912. Poté nastoupil na přání svého otce na Právnickou fakultu Univerzity Karlovy, ačkoliv sám chtěl jít na medicínu. Při studiu organizuje loutková představení v Rychnově a pokouší se i o zaměstnání, ale je vždy propuštěn. Poté mu do studia zasáhla 1.světová válka. Absolvoval důstojnickou školu, byl odvelen na ruskou frontu a dostal se do zajetí v Srbsku.

Po skončení války se vrátil do Prahy. V roce 1920 začal psát pro časopis Nebojsa, kde se také seznámil s Karlem a Josefem Čapkovými. Od Karla Čapka přejímá Poláček také některé názory, především na politiku, které ho pak provází celý život. Roku 1920 se také oženil se svou studentskou láskou Adélou Harrmannovou. Od roku 1920 také začíná jeho spolupráce s listem Tribuna, kde publikuje řadu povídek. Od roku 1922 působil v Lidových novinách jako sloupkař, fejetonista a také soudní zpravodaj. Dále spolupracoval s časopisem Tvorba, vydavatelstvím Melantrich, deníkem České slovo, listem Telegraf a dalšími. Kolem roku 1925 se stává členem tzv.Pátečníků, skupiny politických a kulturních osobností 1.republiky, kam patřili mimo jiné bratři Čapkovi, Edvard Beneš či Tomáš Garrigue Masaryk.

Jeho jediným potomkem je dcera Jiřina, které včas zařídil možnost emigrace. Právě pro ni na společných procházkách vymýšlí postavy Edudanta a Francimora a jejich fantaskní svět. Vzniká tak jeho jediný pohádkový příběh.

26.2.1939 vychází v Lidových novinách jeho poslední sloupek. Se svou první ženou se rozvedl, a jeho životní družkou se poté stala právnička Dora Vaňáková. Jeho životní partnerka však musela v roce 1943 do transportu do terezínského ghetta a Karel Poláček ji dobrovolně následoval. Odtud pak byli

převezení do koncentračního tábora v Osvětimi. Z dostupných informací však není jasné, zda Karel Poláček zemřel zde, nebo při pochodu smrti na Gleiwitz v roce 1945.

Jeho dílo je klasikou české meziválečné literatury, Karel Poláček patří k nejvýznamnějším českým humoristům. Jeho tvorbu nejvíce ovlivnilo rodinné prostředí a maloměsto. Tématem jeho prozaického díla jsou osudy prostých lidí na periferii velkoměsta či na maloměstě, soustřeďuje se na život obyčejného člověka se všemi jeho radostmi a starostmi. Jeho dílo tvoří především velká řada povídek a románů pro dospělé veřejnost ale také několik příběhů pro děti. Z těch nejznámějších například *Muži v ofsajdu*, *Hostinec u kamenného stolu* či *Bylo nás pět*. Jeho literárnímu dílu se dostalo i četných filmových adaptací a tak se dostalo do povědomí širší veřejnosti. V roce 1995 mu byl in memoriam udělen Řád Tomáše Garrigua Masaryka II.třídy.

2.2 Edudant a Francimor

Karel Poláček je autorem mnoha knih, včetně literatury pro mládež. Vždy se však drží reality a pohádková práce je v jeho díle žánrově zcela ojedinělá. Na rozdíl od všech ostatních knih, tato staví na předpokladu existence kouzelného světa s nadpřirozenými silami. Tématicky a stylisticky ale zcela zapadá do autorovy tvorby.

Vůbec poprvé byla pohádka publikována na pokračování v časopise pro ženy *Eva* a to mezi 1.listopadem 1932 a 1.červnem 1933 spolu s ilustracemi Antonína Pelce. Prvního knižního vydání se dočkala v roce 1933 v pražském nakladatelství Františka Borového, s ilustracemi Josefa Čapka. Dobová kritika knize příliš nepřála. *„Má-li dítě pochopit vše, co je v knize obsaženo, tedy její ironii, její kritiku konvenčnosti řeči, klišé slov, pojmů, výrazů, obrátů, její karikování lidských charakterů, její parodii pohádkářského slovníku anebo patosu historického povídek, prázdnoty běžné literatury pro děti, musí mít v sobě již tolik přečtených knih a tolik životní zkušenosti, že vlastně přestává být dítětem.“*¹ Další, v pořadí tedy druhé vydání se objevuje až třicet let od

¹ MAJEROVÁ, Marie. *Nové knihy pro děti, dílka literární*. Lidové noviny.1933.

vydání prvního, v roce 1963 ve Státním nakladatelství dětské knihy. Toto vydání je však považováno za poněkud nekvalitní, neboť editoři poněkud nevhodně upravovali slovosled, interpunkci atd. proti autorově stylizaci. Následují vydání v letech 1966, 1972, 1974, 1988. Nejnovější sedmé vydání pochází z Nakladatelství Franze Kafky, které knihu vydalo v roce 1994 s původními ilustracemi Josefa Čapka. Základem posledního vydání je první knižní publikace, a tak se snaží držet a předkládat originální autorovu stylizaci, a text je proto upravován co nejméně.

2.3 Příběh knihy

Knihy je rozdělena na 25 kapitol, které na sebe navazují. V první kapitole se setkáváme s bratry Edudantem a Francimorem. Jsou to synové mocné kouzelnice madame Halabáby. Ta provozuje svou kouzelnickou živnost v chaloupce v temném lese, kde žijí společně s mluvícím koucourem Šmakovníkem, vysloužilým drakem Verpanidesem a bílým kozlem Rudolfem, který na sebe dokáže vzít jakoukoliv podobu.

Ve druhé a třetí kapitole začíná jejich putování ve chvíli kdy se madame Halabábě rozbije kouzelnický čarokruh. Ta posílá své syny do městečka aby ho nechali u kováře spravit. Narazí tam na školního inspektora, který odhalí jejich negramotnost a donutí je začít chodit do školy. Dozvídáme se zde o prohřešcích jejich školní docházky. Ve čtvrté kapitole se bratři společně se svými spolužáky vydávají na školní výlet na hrad Krucemburk, dopravním prostředkem je jim koště, které Edudant s Francimorem ukradli madame Halabábě.

Od této až do poslední kapitoly je popisováno jejich dobrodružství na cestách. Ukradené koště se jim po zpáteční cestě porouchá a v důsledku toho je zajme banda loupežníků. Setkávají se s královnou víl, navštíví vodníka v jeho říši. Získávají uznání krále trpaslíků, který jim následně pomáhá uprchnout z loupežnického zajetí. Cestou projíždí psím městem – místem kde jsou role psů a lidí přehozené. Následuje záhadné Francimorovo zmizení, a Edudant se ho společně se školní mládeží vydává hledat. Cestou

překonávají mnoho překážek a nakonec Francimora nachází v královském sídle vystavěném uprostřed moře na křišťálovém sloupu v žaludku kanibalského krále Dylidylbuma, který ho omylem spolknul. Poté co se oba bratry pokusí oženit se svými dcerami, se jim jen o vlásek i se spolužáky podaří uprchnout.

V poslední kapitole nachází cestu do vlasti, kde již o jejich hrdinských činech všichni slyšeli, a šťastně se shledávají s madame Halabábou i domácím zvířectvem.

Vyprávění je podáno ve dvou základních rovinách - dobrodružné a humorné pro děti a ironické, plné parodie a banálních situací pro dospělé. Autor v knize využívá všechny možnosti, které pohádkové vyprávění nabízí. Je plná neobvyklých jmen, objevují se zde i klasické pohádkové motivy například v podobě čísla tři a sedm, nebojí se ani pohádkových klišé. V textu jsou zakomponované i upravené části lidových písní a říkaček. Všechny pohádkové postavy mají velmi lidské vlastnosti. *„Komická potence všech spočívá především v jejich všedních, běžnými sklony obdařených, „středostavovských“ povah a výroků oproti nadpřirozenému pohádkovému prostředí které je obklopuje.“*² Velmi často uplatňuje situační komiku, nahrazuje obecnou mluvu parodickým stylem, objevuje se i sociální kritika společenské skutečnosti.

Jak už to v pohádkách chodí, dobro zvítězí nad zlem, které je po zásluze potrestáno. V knize nechybí ani výchovná část, takže každé dobrodružství, které Edudant a Francimor prožijí nám předává poučení.

3 Výtvarné zpracování knihy Edudant a Francimor

3.1 Antonín Pelc

Antonín Pelc (1895–1967) byl český malíř a ilustrátor, pedagog a publicista, který se prosadil především jako politický karikaturista. Jeho práce byla publikována v mnoha českých i zahraničních časopisech. První vydání

² HÁJKOVÁ, Alena. *Knížka o Karlu Poláčkovi*. 2.vyd. Praha: Academia, 1999. 182 s. ISBN 80-200-0739-3.str. 98

Edudanta a Francimora jako příběh na pokračování v časopisu Eva:časopis pro vzdělané ženy doprovázely jeho ilustrace. Antonín Pelc postavil svůj styl na využití různě strukturovaných ploch a ostrých hran oproti pozdějším klasickým černým čárovým ilustracím Josefa Čapka. Svými ilustracemi později doprovodil i další knihy Karla Poláčka např. Muži v ofsajdu. Na začátku války emigroval, a v poválečné době se jeho dílo stalo nositelem komunistické ideologie. Stal se profesorem na pražské Akademii výtvarných umění a také na Vysoké škole umělecko-průmyslové. Během svého života dostal řadu různých ocenění – stal se laureátem státní ceny Klementa Gottwalda, nositelem Československé ceny míru, Řádu práce a obdržel i titul Národního umělce.

3.2 Josef Čapek

„V oblasti písemnictví básník a prozaik, myslitel a essayista, dramatik a novinář, výtvarný teoretik a kritik; na poli výtvarné práce malíř a kreslíř, ilustrátor a karikaturista, jevištní výtvarník a knižní grafik.“³ Josef Čapek (1887- 1945) je jedna z nevýznamnějších osobností české umělecké scény začátku 20. století, spoluzakladatel Skupiny výtvarných umělců, člen Spolku výtvarných umělců Mánes, působil i ve skupině Tvrdošíjných. Studoval na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze, po absolutoriu odjel do Paříže, kde navštěvoval akademii. Odmítal konzervativní a konveční projevy umění. Věřil v umělecký pokrok, avšak neodmítal tradice. Byl velkým zastáncem moderního umění, které propagoval a zastával i ve svých literárních dílech. Jeho tvorbu ovlivnilo studium umění přírodních národů v Paříži, tvořil pod vlivem kubismu, ale jeho obrazy mají silný emotivní náboj. Později se dopracoval k expresivně zaměřenému výrazu. Před druhou světovou válkou vytvořil několik protiválečných cyklů obrazů. Dále ho významně ovlivnilo krajinářství a také dětské motivy. Svými kresbami doprovodil mnohé knihy pro děti například O pejskovi a kočičce, Klapzubova jedenáctka, Modré nebe a další.

Pro první knižní vydání Edudanta a Francimora v roce 1933 zpracoval

³ THIELE, Vladimír - KOTALÍK Jiří. *Josef Čapek a kniha*. 1.vyd. Praha: Nakladatelství českých výtvarných umělců, 1958. str. 9

svým osobitým stylem ilustrace právě Josef Čapek. Celkem se jednalo o 60 kreseb z toho 3 barevné. V jeho ilustracích je patrný čapkovský humor a hravost, rozpustilost a fantazie. Hlavním rysem Čapkových ilustrací je jejich trefnost a srozumitelnost, díky čemuž jsou stále velmi oblíbené a vyšly i v dalších vydáních knihy. Vyjadřuje se jasně, nejjednoduššími prostředky, především linií. Zjednodušuje tvary, uplatňuje výraznou obrysovou linii a používá pouze symbolické barevnosti. „*Jeho výtvarný výraz byl oproštěný, rušil prostorovou scénu, soustřeďoval se na postavy, zvířátka a věci, jež hrály v textu důležitou úlohu, podával je ve výtvarné zkratce bez náznaku popisu, podobné spíše znaku, a řadil je vedle sebe třeba zcela volně, jak je to ostatně blízké i samotné dětské kresbě.*“⁴ O jeho ilustracích se kladně vyjádřila i dobová kritika: „*Obrázky Josefa Čapka svou jednoznačnou linií trochu klidní var Poláčkovy obraznosti.*“⁵

3.3 Seriálové zpracování

Studio Bratři v triku bylo založeno v roce 1945. Je nejstarším a největším českým studiem, které vytváří kreslené filmy. Za své filmy získalo Studio Bratři v triku mnoho ocenění na mezinárodních festivalech, včetně několika nominací a jednoho získaného Oscara. Do dnešních dnů zde vzniklo více než 1600 filmů rozmanitých stylů a žánrů.

Jedním z nich je i večerníčkový animovaný seriál na motivy knihy Edudant a Francimor, který byl vysílán pod názvem Z deníku žáka III.B aneb Edudant a Francimor. Vznikl v roce 1993 pro Českou televizi. Vyšly dvě série krátkých animovaných snímků, z nichž každá má 13 dílů, a jeden díl délku přibližně 8 minut. Zatímco v knize je příběh vyprávěn neznámým vypravěčem, v seriálu nám ho přibližuje jeden ze spolužáků Edudanta a Francimora. První série se volně drží příběhu knihy, některé postavy zde ale zcela chybí. Druhá série už s knihou nemá společného nic než hlavní hrdiny. Svěraznou výtvarnou podobu vtiskl seriálu především malíř a grafik Vratislav Hlavatý ve spolupráci

4 STEHLÍKOVÁ, Blanka. *Cesty české ilustrace v knize pro děti a mládež*. 1.vyd. Praha: Albatros, 1984. str.113

5 MAJEROVÁ, Marie. *Nové knihy pro děti, dílka literární*. Lidové noviny.1933.

s Miluší Hluchaničovou, avšak na vzniku seriálu se podílel velký tým animátorů. Hlavatého výtvarný projev je místy až kýčovitý a velmi snadno zapamatovatelný. Scenáristicky prvních 13 dílů zpracovali Jiří a Alena Munkovi, druhou sérii zpracovala do scénáře Jaroslava Havetová, která také seriál produkovala a režírovala. Hudbu pro seriál zkomponoval skladatel Petr Hapka. Velkou zásluhu na oblíbenosti večerníčku má herec Milan Štáindler, který ho doprovodil netradičním mluveným projevem.

4 Inspirační zdroje

Jelikož jsem zpočátku neměla ponětí jak by má práce měla vypadat, snažila jsem se cíleně hledat inspiraci u jiných autorů. Mou prvotní vizí byla série perokreseb, které budou využívat prvků komiksu. Jak práce postupovala, začal se měnit i můj přístup. Když praktická část dostala jasnější obrysy, byli mi hlavní inspirací různé zajímavé fotografie přírody. Procházela jsem stránky profesionálních i amatérských fotografů zaměřujících se právě na fotografování přírody. Prohlížela jsem si internetové stránky s touto tematikou a stahovala fotografie, zaměřovala se především na ty zobrazující krásu české přírody a krajiny. Během tohoto hledání jsem narazila na dílo fotografky a botaničky Anny Atkins. Při řešení finální podoby kreseb a podoby hlavních hrdinů mi největší inspirací byli čeští autoři Pavel Čech, Zdeněk Smetana a František Skála. Tyto autory spojuje nekonečná fantazie ale především to, že jejich práce obsahuje různé variace přírody, určitá křehkost jejich díla a zároveň tajemnost. Protože tyto autory uvádím jako zdroje své inspirace, ve stručnosti tedy přiblížím jejich život, a především část díla, která mě při tvorbě oslovila a inspirovala. V neposlední řadě byly inspirující i konzultace s vedoucím mé práce MgA. et Mgr. Poláčkem, které mi vždy pomohly dostat se na správnou cestu, posunout se novým směrem a bez kterých by práce nebyla v takové podobě v jaké je.

4.1 Anna Atkins

Britská botanička a fotografka, narozená v roce 1799. Anna Atkins je považována za jednu z prvních fotografek vůbec, a je také první osobou která vydala botanický atlas doprovázený fotografiemi. Její otec byl významný vědec a ona díky tomu získala na tu dobu velmi neobvyklé vědecké vzdělání. Při své práci využívala techniku kyanotopie, kterou vynalezl rodinný přítel John Herschel v roce 1842. Ta pracuje s fotocitlivostí železných solí a obrazy vytvořené touto technikou tak mají výrazně modrý nádech. Atkins používala fotogramy pro zmapování flóry na britských ostrovech. Několik jejích prvních publikací se týkalo mořských řas, v další práci se pak zabývala například kapradinami, přesličkami a dalšími rostlinami. Její projekt byl první snahou ukázat, že fotografie jako médium může být nejen vědecky užitečná, ale také esteticky zajímavá. Práce této fotografky mě inspirovala především v úplném začátku tvorby kdy jsem dělala skici detailů přírody, se kterými jsem poté dále pracovala v grafickém programu.

4.2 Pavel Čech

Je současný kreslíř, malíř, scenárista a spisovatel. Narodil se roku 1968 v Brně. Vyučil se zámečníkem, poté pracoval v Královopolské strojírně. Pracoval také jako profesionální požárník, od roku 2004 je na volné noze. Svůj první komiks nazvaný Dobrodružství Honzy Štístka publikoval v roce 1990. Napsal a nakreslil sedm autorských knížek pro děti a mládež, například Dědečkové (2011), Tajemství ostrova za prkennou ohradou (2009), O klíči (2007) a O zahradě (2005) a má za sebou několik výstav. Jako výtvarník se zaměřuje především na olejomalbu, kterou doplňuje tvorbou komiksů, knižních obálek a knižních ilustrací, také tvorbou plakátů a reklamní grafiky. Kromě svých knih ilustroval i díla Jiřího Kratochvíla a Michala Ajvaze. V listopadu 2010 obdržel Pavel Čech cenu Muriel za nejlepší český komiks roku za titul Tajemství ostrova za prkennou ohradou. Se svojí rodinou žije a pracuje v Brně.

V díle Pavla Čecha nacházíme neustále se opakující motivy starých zahrad, labyrintů, tajemných zákoutí starých měst. Jeho kreslené příběhy se

často prolínají, hrdinové se objevují v několika knihách. Při tvorbě mě inspirovala jeho poslední vydaná autorská kniha Velké dobrodružství Pepíka Střechy. V této komiksové knize kombinuje různé techniky – perokresbu, olejomalbu, akvarel v některých místech se objevuje i koláž. V příběhu knihy se prolíná skutečnost se sny a představami hlavního hrdiny, často jsou jednoduché postavičky zasazeny do efektního složitého prostředí. Výsledkem je komplexní příběh jehož výtvarné zpracování podporuje dojem snu a kde se děj odehrává za mlžným oparem.

4.3 Zdeněk Smetana

Je výtvarník a režisér animovaného filmu. Vystudoval kresbu a v roce 1947 začal pracovat ve studiu Bratři v triku. Začínal zde jako animátor, a postupem let se uplatnil i jako filmový výtvarník, scénárista a režisér. Později se začal věnovat ilustraci, především dětských knih. K ilustraci se dopracoval až v pozdějším věku, kdy už měl za sebou kariéru filmového výtvarníka. Od konce šedesátých let se věnoval hlavně tvorbě pro děti. Za svůj život stvořil mnoho legendárních pohádkových postaviček a podílel se na animaci celé řady večerníčků. Jeho specifický výtvarný projev nacházíme v kreslených seriálech jako například Malá čarodějnice, Rákosníček či Štaflík a Špagetka. Za svou práci obdržel více než 50 různých českých i mezinárodních ocenění. V roce 1970 mu vychází v nakladatelství Novinář knížka Pohádky z mechu a kapradí, které již předtím vyšly jako večerníček. *„Smetana na jednotlivé stránky přenesl základní fáze obrazového děje, veselého i groteskního, s přitažlivými humornými postavičkami dvou skřítků - Křemílka a Vochomůrky. A protože kresba může pracovat s nadsázkou bez omezení, bohatě této možnosti využil. Nadsázka v charakteristice se stala zdrojem humoru, nadsázka v gestu prudce dynamizovala děj. Z filmu převzal Smetana rovněž technické postupy. Užíval koláže z přírodních materiálů, kresby na fólii a jiné.“*⁶ Zdeněk Smetana pracuje s malbou, kresbou, lavírovanou kresbou s koláží a otisky přírodních materiálů.

V jeho práci mě zaujalo právě to, jak ve svých filmových i knižních dílech kombinuje přírodní materiály s kresbou a jak pomocí otisků různých přírodnin

⁶ HOLEŠOVSKÝ, František. *Čeští ilustrátoři v současné knize pro děti a mládež*. 1.vyd.Praha:Albatros, 1989. str.338

vyvábí a konstruuje prostor, a také jak tyto části nezakomponovává pouze do pozadí a neživých věcí, ale i do některých postaviček a tím dosahuje velmi komplexního projevu.

4.4 František Skála

Pochází z umělecké rodiny, narodil se v roce 1956. Vystudoval řezbářství a poté filmovou a televizní grafiku. Rozsah jeho činností je velmi široký – malířství, sochařství, knižní ilustrace; filmové, divadelní a architektonické realizace. Má na svém kontě několik autorských knih. Podle jeho komiksu Velké putování Vlase a Brady vznikla loutková inscenace v divadle Minor. Je také tanečníkem, členem několika hudebních uskupení a členem skupin Tvrdohlaví a B.K.S. Zúčastnil se více než 140 kolektivních a 50 samostatných výstav doma i v zahraničí. Jeho díla jsou zastoupena v mnoha sbírkách. Českou republiku reprezentoval v roce 1993 na Bienále v Benátkách kam došel pěšky. Za svou práci v oblasti ilustrace získal cenu Jindřicha Chaloupeckého, dále pak například ocenění Ministerstva kultury, cenu nakladatelství Albatros a mnoho dalších.

V jeho tvorbě je velmi patrná fascinace přírodou a jejími bytostmi. V dílech se opakují tvary a motivy, například lodě. Velká část jeho tvorby vznikla sestavováním objektů a instalací z různých nalezených objektů, starých předmětů a přírodnin. Některým svým objektům dodává na zajímavosti obalem z laminátu přes který se různě láme světlo. Přes laminát vytvořil i několik cyklů fotografií které vypadají jako malby. Tato technika mě inspirovala k tomu, abych i já ve své práci použila vrstvení. Dále mě z jeho tvorby nejvíce oslovili kresby a skici přírody které pořídil během cesty do Benátek a série hlav z mořských řas mě inspirovala při vytváření postav Edudanta a Francimora.

5 Vlastní tvorba

5.1 Postup a vývoj práce

Stěžejním cílem mojí bakalářské práce bylo vytvořit soubor 12 perokreseb volně inspirovaných četbou knihy Karla Poláčka *Edudant a Francimor*. Než jsem začala s vlastní tvorbou, již po několikáté jsem si přečetla knihu a podtrhala si pasáže které mě oslovily a jejichž zpracování by pro mě mohlo být výtvarně zajímavé.

Prvotní skici vznikaly kombinací uhlu a křídly na velký formát balicího papíru. Po následné konzultaci jsme dospěli k závěru, že se až příliš pevně držím námětu knihy a snažím se zobrazovat jednotlivé situace přesně tak, jak jsou popsány v knize. Pokouším se tedy oprostít od jasně daného příběhu knihy. Vedoucí mé bakalářské práce mi radí zahodit dosavadní návrhy, najít si nový pohled, zaměřit se pouze na jednu věc v celé knize která prolíná celý příběh, a začít s prací úplně od začátku.

Po této konzultaci se tedy snažím najít zcela jiný pohled na knihu. Po dlouhém přemýšlení se rozhoduji pro motiv putování hlavních hrdinů různým prostředím. Rozhoduji se tedy nejdřív zpracovat kompozice prostředí, a do těch pak zasadit postavičky hlavních hrdinů. Inspirací mi jsou obrázky přírody. Prohlížím knihy o přírodě *Stromy českého lesa* a stahuji si z internetu fotografie. Hledám fotografie detailů české přírody, korun stromů, struktury kmenů, detaily kořenů, větví... Podle nejzajímavějších fotografií pak zpracovávám stylizované perokresby na čtvrtky formátu A3. Při tvorbě se pokouším využít různých možností práce s tuší – šrafury, lavírování, obtisků přírodnin – listů, větví, zkouším frotáže kůry. Snažím se pracovat i s různými nástroji – nejen s různými šířkami hrotu pera ale i stětce, špejle, obtisky houbičky. Zkouším také efekty různých barevných inkoustů, tuší, tiskařské barvy, razítkové barvy a jiných. Takto vzniká nespočet kresebných návrhů, ze kterých vybírám asi 30 pro další práci.

V další části práce jsem tyto kresby oskenovala a pak je dále zpracovala v programu Adobe Photoshop CS4. Abych nemusela vytvářet prostor přírody

kresbou ručně, pomáhám si grafickým programem. Snažím se vytvořit volnější a abstraktnější kompozice přírody oproštěné od klasického vnímání perspektivy. Části obrázku vybírám pomocí nástroje laso, a poté je několikrát vkládám do různých vstev. V těch pak pokračuji s úpravami. Pracuji především s nástrojem transformace pro úpravu velikosti a natočení. Dále pak s prolínáním vrstev, krytím a výplní jednotlivých vrstev. Snažím se dosáhnout co největší škály možností, a tak v každé kompozici pracuji ještě se světlostí a kontrastem, a vytvářím od každého návrhu několik verzí pomocí nástrojů křivky, úrovně, odstínů a sytosti. S návrhy pak také pracuji pomocí ořezů a natočení, dělám různé variace vertikálních, horizontálních a diagonálních kompozic, některé návrhy ořezávám a nechávám pouze jejich detail. Také kombinuji různé kresby mezi sebou. Tímto způsobem vzniká kolem 200 různých návrhů ve formátu .jpg ze kterých pak vybírám za pomoci pana vedoucího 12 finálních kompozic pro závěrečné perokresby.

S těmito 12 kompozicemi pak nadále pracuji. Tisknu je na formát A3, zamýšlím se nad každým obrazem zvlášť, a snažím se aby do něj postavy příběhu co nejlépe zapadly. Sepisuji si seznam možností a situací ve kterých bych mohla Edudanta s Francimorem zachytit. Do některých kompozic se mi ale nehodí klasické figurální zobrazení a tak hrdiny zobrazuji jako součást přírody – větve, pařezy a různá zvířata. Poté si pomáhám skicami postaviček na pauzovacím papíře který různě posouvám, natáčím a hledám nejlepší možné řešení. Nakonec se však rozhoduji, že bude nejlepší pokračovat v práci na zasazení postav stejným způsobem, jako vznikaly kompozice přírody. Podle svých náčtrků na pauzovacím papíře si nejdříve na čtvrtku tužkou načtrnu jak budou postavy vypadat, a poté je předělávám perokresbou. Tyto kresby skenuji, a opět je s pomocí Adobe Photoshopu CS4 zasazuji do jednotlivých kompozic. Abych dosáhla co největší variability a nejlepšího výsledku, zasazuji každý návrh postav do několika kompozic. Stejně jako u předchozích návrhů pracuji především s nástroji laso, prolutím vrstev, a jejich krytím.

Při práci v grafickém programu jsem téměř zapoměla že finální návrhy budu muset vytvořit i na papíře. Musím se tedy potýkat s problémem, jak co nejlépe zrealizovat finální návrhy na papír. Snažím se tedy najít cestu jak

dosáhnout co nejpodobnějšího výsledku. Pokouším se návrhy realizovat pomocí různých druhů a gramáží papíru. Zkouším dosáhnout kýženého efektu pomocí průřezů v papíru, kombinací různých gramáží papíru které zkouším lepit k sobě, pokouším se dosáhnout efektu průsvitnosti pomocí igelitové fólie kterou překryji kresbu tuší, a nebo tuto fólii vlepím do kresby. Zkouším pomocí igelitu dosáhnout efektu slídy, kde by pak v jednotlivých vrstvách byla kresba. Používám různá lepidla, klovatinu, ředím je vodou abych viděla jaký efekt to společně s igelitem a papírem vytvoří. Tento nápad ztroskotá na faktu, že se ukáže jako nemožné takto slepit větší plochu bez poničení kresby nebo zkroucení papíru. Po mnoha pokusech a omylech nakonec jako nejlepší řešení vybírám kombinaci různě naředěné tuše a pevného podkladu s několika vrstvami pauzovacího papíru. Pauzovací papír je možné v několika místech přichytit tuhým lepidlem a jeho okraje pak ohnout za tvrdé okraje kartonu na kterém bude spodní vrstva kresby a tím vzniknou jakési panely. Po několika nezdařených pokusech s materiály už neopakují stejné chyby a každou kompozici si pečlivě plánuji. Vytvářím tedy zmenšené verze finálních kompozic nebo jejich částí, ve kterých si rozvrhuji přesné rozložení jednotlivých vrstev tak, aby se co nejvíce přiblížili návrhu.

V konečné fázi realizace si návrhy pomocí mřížky skicuji na bílý karton a pauzovací papír, a podle již rozvržených návrhů je dodělávám na jednotlivé vrstvy pauzovacího papíru širokým perem, štětcem a tuší.

5.2. Vlastní obrazy

5.2.1 Kompozice 1

(viz.obrazová příloha 9.1)

Inspirací pro tuto kompozici mi byly fotografie bukového lesa. V prvotním kresebném návrhu je zobrazena hladká buková kůra která je narušená místy pouze okrouhlým popraskáním, a holé větve opadaného lesa. Kompozice je tvořená různě průhledným a překrývajícím se bukovým kmenem. Z horní části do ní zasahují holé větve při pohledu zespoda do korun stromů. Postavy

zobrazují Edudanta s Francimorem při odchodu z jejich domova. Obraz je vytvořen ve třech vrstvách. Do první a druhé vrstvy jsem rozvrhla různé části návrhu tak, aby po překrytí odpovídali tmavosti/světlosti návrhu, třetí vrstvou je čistý pauzovací papír.

5.2.2 Kompozice 2

(viz.obrazová příloha 9.2)

Prvotní skica pro návrh druhé kompozice vznikla podle fotografie chaotického detailu polní trávy a plevele. Z této skici jsem pak vybrala určité části, přepracovala je v různých odstínech šedi na čtverku tak, aby se nepřekrývaly a dalo se s nimi dobře pracovat v počítači. Z tohoto návrhu pak vzniká několik kompozic jak neuspořádaných po vzoru původního chaotického vzoru, tak se snažím vytvořit kompozici ve které bude určitý rytmus. Nakonec se rozhoduji pro zpracování diagonální kompozice, která je vytvořená pouze z několika odstínů světle šedé. Při práci s postavami mi přišlo, že se klasické figurální zobrazení do obrazu nehodí. Začala jsem tedy přemýšlet nad tím, jak je zobrazit. Napadlo mě, že jakožto synové kouzelnice na sebe mohou brát v podstatě jakoukoliv podobu, a tak jim dávám podobu dvou brouků. Jelikož se chci alespoň částečně držet toho, jak je Karel Poláček popsal ve své knize, zobrazuji Edudanta jako brouka chrobáka a Francimora jako luční kobylku. Obraz je udělán štětcem a perem dvěma odstíny různě naředěné tuše na dvou vrstvách papíru.

5.2.3 Kompozice 3

(viz.obrazová příloha 9.3)

Návrh tohoto obrazu vznikl v pozdější fázi mé práce, takže jsem již věděla jak budu s ruční kresbou pracovat ve Phostoshopu a tomu jsem ji také přizpůsobila. Podle fotografie ztrouchnivělého stromu vytvářím výraznou kontrastní kompozici spleti větví která je tvořená pouze otáčením, převrácením, změnami průhlednosti a velikosti jedné větve. V té je Edudant proměněný

v globus a společně s Francimorem hledají cestu domů. Při realizaci se nejprve snažím vytvořit obraz ze stejného počtu vrstev jako byl návrh v Adobe Photoshopu, s výsledkem ale nejsem příliš spokojená – ztratila se kontrastnost a výraznost návrhu, takže ho znovu předělávám, tentokrát pouze do dvou vrstev.

5.2.4 Kompozice 4

(viz.obrazová příloha 9.4)

Je vytvořená z kombinace více kresebných návrhů ve dvou rovinách – v první jsou šrafované kmeny a větve a v druhé husté větroví opadaného stromu. Kresebné návrhy k této kompozici jsou v podstatě velmi jednoduché – jednalo se o jednu kresbu stromu s několika větvemi, ze které jsem několikrát použila jak celek, tak pouze části větví a druhá kresba je vypracovaná koruna stromu. Tyto dvě části jsem položila proti sobě tak, že z pravého dolního rohu vychází zadní vrstva hustých černých větví proti které jdou z levého horního rohu šrafované silnější větve a kmeny. Francimora jsem zobrazila přeměněného v žebřík opřený o jednu z vrchních větví na kterém stojí Edudant a rozhlíží se do dálky. Aby figury co nejlépe zapadli do přírody udělala jsem je šrafované stejně jako vrchní vrstvu obrazu.

5.2.5 Kompozice 5

(viz.obrazová příloha 9.5)

Pro tuto kresbu mi byli inspirací fotografie mrtvých lesových porostů v Krkonoších. V prvním kresebném návrhu jsem udělala několik variací na odumřelé stromy se suchými ostrými větvemi, ze kterých jsem pak dále v grafickém programu vytvořila několik variací různě natočeného obrázku a pro finální kresbu jsem vybrala horizontální kompozici, ve které jsou špičky stromů poskládané různě proti sobě. V původním návrhu jsem použila všechny výřezy v plném krytí takže finální obraz by podle tohoto návrhu bylo možné udělat pouze v jedné vrstvě. Jelikož ale všechny ostatní obrazy jsou udělané ve více

vrstvách, rozhodla jsem se rozdělit do dvou vrstev i tento. Postava Francimora balancujícího na ramenech bratra Edudanta přímo nesouvisí s konkrétním místem v příběhu knihy, vybrala jsem ji, protože mi nejlépe pasovala do kompozice.

5.2.6 Kompozice 6

(viz.obrazová příloha 9.6)

V tomto obraze jsou Edudant a Francimor vytvořeni pouze stínem jejich postav. Kompozice vznikla z kresby hustých větví opadaného stromu, který je použit i v několika dalších obrazech. Větve jsou postavené bez ohledu na zemskou přitažlivost proti sobě z levého horního a pravého dolního rohu tak, že urostřed vzniká světlejší pruh tím jak větve řidnou. Ten je ještě umocněný ztmavením plochy tam, kde jsou větve hustější tedy od uhlopříčky kde se větve obou stromů setkávají směrem dolů a nahoru. Obraz je udělaný ve třech vrstvách, na spodním kartonu je našepsované tmavé pozadí, přes které jsou překryté dvě vrstvy pauzovacího papíru s kresbou větví. Když jsem přemýšlela jak do této kompozice nejlépe zasadit postavy, napadlo mě, že jak jdou stromy zezhora a zespoda proti sobě, mohli by i Edudant a Francimor být každý v jedné z těchto částí obrazu, zobrazila jsem je tedy, jak stojí proti sobě a snaží se dosáhnout na toho druhého.

5.2.7 Kompozice 7

(viz.obrazová příloha 9.7)

V tomto obraze se prolínají kmeny stromů se strukturou větví a neurčitým rozostřeným pozadím lesa. Návrh vznikl ze tří kreseb – obrazu lesa, detailu kmenu a struktury větví. Tyto tři kresby jsem v Adobe Photoshopu překryla přes sebe a jejich průhlednost nastavila na stejnou úroveň tak, že v popředí se prolíná detail kmenu stromu se strukturou větví, a v pozadí je obrázek lesa, který jsem ztmavila a rozostřila. Postavy Edudanta a Francimora jsou zde

zobrazeny jako pařezy na pozadí lesa. Opět se snažím o zachování Poláčkova popisu – Francimor je vysoký a štíhlý, Edudant malý a tlustý jako bečka. Ve finálním obraze jsem se opět snažila o to, aby jejich postavy co nejvíce zapadly do přírody a tak jsou udělány naředěnou tuší. Kompozice je tvořená ze dvou vrstev – pozadí plochy lesa společně s detailem kmene stromu jsou v pozadí udělány tmavší tuší, a nad tím je ve vrchní vrstvě naředěnou tuší zpracována struktura větví společně s postavami.

5.2.8 Kompozice 8

(viz.obrazová příloha 9.8)

Podobně jako v předchozí kompozici jsem zde v návrhu použila rozostřený obrázek lesa, který je neuspořádaně překrytý korunami stromů. Rozhodla jsem se do této kompozice začlenit detailní strukturu listu, jelikož mi přišlo, že příliš nevyužívám detailů. Fotografie listu tedy upravuji v grafickém programu tak, aby vynikla její žilnatina, a pracuji s ní v návrzích. Tento jediný návrh kompozice tedy není tvořen výhradně kombinací mých kreseb, ale je v něm zakomponovaná fotografie. Ačkoliv jsou v návrhu vrstvy větví a síťoviny listu na stejné úrovni průsvitnosti, při realizaci zjišťuji, že to půjde těžko udělat na papír. Proto rozhoduji ve finální perokresbě zdůraznit právě část se strukturou listu. Postavy hlavních hrdinů jsou v tomto obraze potlačeny ani nejsou spjaty s žádnou konkrétní situací v knize. Snažila jsem se aby co nejlépe splynuly s prostředím a nechaly ho tak vyniknout.

5.2.9 Kompozice 9

(viz.obrazová příloha 9.9)

K tomuto obrazu mě inspirovala konkrétní část knihy, a to sice když se při cestě z hradu Krucemburk čarodějnickým bratrům a jejich spolužákům

rozbilo kouzelné létající koště, a tak museli pokračovat v cestě pešky, ztratili se v lese a Francimor vylezl na strom odkud podával Edudantovi zprávu kterým směrem se vydat. Pro tento obraz byla stěžejní fotografie podzimu, konkrétně pak starý osamělý buk s opadávajícím listím. Při navrhování této kompozice jsem se rozhodla nepracovat s různými velikostmi, ale především s rytmem a průhledností. A tak je finální kompozice tvořená jednou, několikrát namnoženou šrafovanou kresbou kmene buku, která je nejsytější v pravém dolním rohu a směrem šikmo nahoru se pomalu rozplývá, a na jejímž pozadí je lavírkou udělaný náznak listoví.

5.2.10 Kompozice 10

(viz.obrazová příloha 9.10)

Tento obraz tvoří neuspořádaná kompozice různě propletených větví, kde není žádná část nejvýraznější. Realizace postav mě postavila před problém, jak udělat ručně v několika vrstvách propletení větví. Nakonec jsem se rozhodla zpracovat první vrstvu a na základě té udělat další vrstvy s tím, že jejich části jsem vynechala tak, aby to vypadalo že se s první vrstvou prolínají. Při zasazování postav do této kompozice jsem vycházela přímo ze slov Karla Poláčka: „*Jeho jméno bylo Francimor a byl tenký jako tkanička nebo vlněná nit, kterou se vyšívá.*“⁷ Francimor je tedy nakreslen jako nitka a v návaznosti na to je Edudant udělán jako klubko nití. V mém zobrazení Francimor táhne Edudanta za sebou, a ačkoliv to tak může vypadat, nedrží se za ruce ale spojuje je pouhý uzel na provázku.

5.2.11 Kompozice 11

(viz.obrazová příloha 9.11)

⁷ POLÁČEK, Karel. *Edudant a Francimor*. 7.vyd. Praha: Nakladatelství Franze Kafky, 1994. ISBN 978-80-85844-02-3. str. 8

Obraz je vytvořen z hustého smrkového houští, které se lehce svažuje dolů. Všechny počítačové návrhy pro tento obraz vznikly pouze z jedné kresby a jejích částí. Zkoušela jsem různé pokusy s chaosem a rytmičností návrhu, a také s různým natočením. Nakonec je obraz vytvořen pouze různými detaily a výřezy této smrkové větvičky a jejím namnožením v grafickém programu bez změny velikosti. Dlouho jsem se zamýšlela nad tím, jak do této prosté rytmické kompozice co nejlépe zasadit postavy. Po několika pokusech s realisticky kreslenými postavami se rozhoduji je zpracovat do části stromů. Kreslím proto Edudanta a Francimora jako větvičky, šišky a podobě. Tyto kresby zasazují do obrazu. Pro závěrečnou kompozici vybírám návrh ve kterém spolu hlavní hrdinové a větve stromů téměř splývají.

5.2.12 Kompozice 12

(viz.obrazová příloha 9.12)

První návrh vznikl šrafurou a lavírováním podle fotografie začínajícího jara, na které jsou hladké větve bez listů. V přípravné kresbě ani ve finálním návrhu se nesnažím příliš pracovat s prostorem a hloubkou. Vybranou kompozici představují propletené větve stejné velikosti, které v počítači množím několikrát přes sebe a natáčím tak, že vedou lehce šikmo, a jsou pravidelně uspořádané. Tento návrh mi připomínal vodní rostliny, a tak vznikl nápad zasazení Edudanta a Francimora jako součásti vodního světa. Koneckonců i v knize navštívili obydlí vodníka Vodňanského. Nakonec mi ale přišel lepší a zajímavější návrh, ve kterém Francimor tvoří ze svého těla obruč ve které stojí Edudant a společně se kutálí z kopce dolů.

6 Závěr

Ve své bakalářské práci jsem měla za úkol vytvořit cyklus perokreseb volně inspirovaných literaturou. V průběhu práce jsem se opakovaně přesvědčila že mnou vybraná kniha Edudant a Francimor byla velmi dobrá volba. Ani poté, co jsem se knihou a možnostmi jejího výtvarného zpracování zabývala mnoho měsíců, mě nepřestal její příběh bavit a udivovat.

V teoretické části jsem přiblížila životní příběh Karla Poláčka, vznik a vydání knihy, a také její stručný děj. Zaobírám se také umělci, kteří v minulosti příběh Edudanta a Francimora zpracovávali po výtvarné stránce. Dále pak rozebírám své inspirační zdroje, několik autorů a část jejich práce, která mě při tvorbě bakalářské práce oslovila. V závěrečné části popisuji postup a vývoj práce, a také rozebírám každou jednotlivou kompozici zvlášť.

Nejvíce úsilí jsem samozřejmě věnovala praktické výtvarné části, která mi také byla největším přínosem. Výsledné obrazy a vývoj mé práce mě samotnou překvapily, neboť se zcela odlišují od původní vize, kdy jsem chtěla vytvořit soubor kreseb v komiksovém stylu s výrazným kontrastem černé a bílé. Jak práce postupovala musela jsem se naučit abstrahovat přírodu a oprostit se od reálného popisování věcí a příběhu jak jsem byla zvyklá doposud. Výsledkem je soubor kreseb vytvořených nejen perokresbou, ale i kresbou štětcem a ředěním tuše. Především je ale tvořen z několika vstev, které vytvářejí dojem prostoru. Postavy hlavních hrdinů jsou zobrazeny v různých proměnách.

Mám-li zhodnotit svou výtvarnou tvorbu v rámci bakalářské práce, musím říci, že je v rámci mé tvorby zcela neobvyklá a myslím, že se mi povedlo docílit originálního výtvarného projevu. Také jsem se zdokonalila v práci v programu Adobe Photoshop. Celá tato práce pro mne byla přínosem, především proto, že posunula moji výtvarnou tvorbu a ukázala mi nové možnosti.

7 Resumé

In my work I was given the task to create a cycle of pen and ink drawings inspired by reading the fairy tale book *Edudant and Francimor..* Retrospectively I have to say, that my choice of the book was very good. Even after several months of working with this book it never became boring or uninteresting.

In the theoretical part of my thesis I introduced the life and work of Karel Poláček and I summarized the plot of *Edudant and Francimor.* I also mentioned the authors and their pieces that inspired me the most during the process of my work. Then I described the progress and development of my thesis.

In the practical part of my work I've made many sketches, various compositions of abstract nature and compositions of the two main characters, and my work has taken an unexpected direction. The final art pieces are made using pen and ink drawing on several layers of translucent paper that creates an impression of space.

8 Seznam použitých zdrojů

8.1 Použitá literatura

BOUŠKA, Pavel – ŠAFRÁNEK, Jan: *Grafické techniky*. 1.vyd. Praha: ČVUT, 1994. 89 s. ISBN 80-01-01061-9.

DEMPSEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí*. 1.vyd. Praha: Slovart, 2005. 304 s. ISBN 80-7209-731-8.

HÁJKOVÁ, Alena. *Knížka o Karlu Poláčkovi*. 2.vyd. Praha: Academia, 1999. 182 s. ISBN 80-200-0739-3.

HLUŠIČKA, Jiří: *Současná světová grafika/ deset brněnských bienále*. 1.vyd. Praha: Odeon, 1986. 298 s.

HOLEŠOVSKÝ, František. *Čeští ilustrátoři v současné knize pro děti a mládež*. 1.vyd. Praha: Albatros, 1989. 455 s.

HOLEŠOVSKÝ, František. *Glosy k vývoji české ilustrace pro děti*. 1.vyd. Praha: Albatros. 1982. 268 s.

HOURA, Miroslav. *Jak se dívat na grafiku*. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1971. 199 s.

KUCHAŘ, Radim. *Kresba, malba, grafika pro lidové školy umění*. 2.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1976. 49 s.

MAJEROVÁ, Marie. *Nové knihy pro děti, dílka literární*. Lidové noviny.1933.

MRÁZ, Bohumír. *Josef Čapek*. 1.vyd. Praha: Horizont, 1987. 199 s.

POLÁČEK, Karel. *Edudant a Francimor*. 7.vyd. Praha: Nakladatelství Franze Kafky, 1994. 152 s. ISBN 978-80-85844-02-3

STEHLÍKOVÁ, Blanka. *Cesty české ilustrace v knize pro děti a mládež*. 1.vyd. Praha: Albatros, 1984. 221 s.

THIELE, Vladimír - KOTALÍK Jiří. *Josef Čapek a kniha*. 1.vyd. Praha: Nakladatelství českých výtvarných umělců, 1958. 296 s.

VODÁK, Václav. *Nástin dějin českého výtvarného umění 19. a 20. století*. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1957. 101 s.

8.2 Internetové zdroje

<http://creativoas.cz/antonin-pelc.php> vyhledáno 30.3.2013

<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1255795/Anna-Atkins> vyhledáno 2.4.2013

<http://www.czechlit.cz/autori/cech-pavel/> vyhledáno 2.4.2013

<http://artlist.cz/?id=139> vyhledáno 4.4.2013

http://www.tvrdohlavi.cz/frantisek_skala.html vyhledáno 4.4.2013

9 Obrazová příloha

9.1 Obrazová příloha kompozice 1

Přípravné skici:

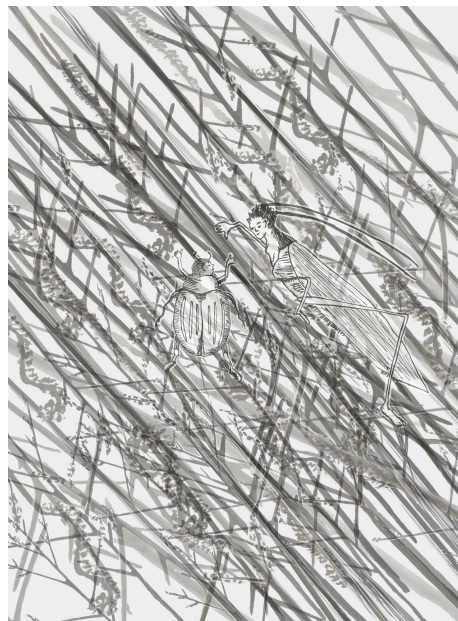

Realizace:

9.2 Obrazová příloha kompozice 2

Přípravné skici:

Realizace:

9.3 Obrazová příloha kompozice 3

Přípravné skici:

Realizace:

9.4 Obrazová příloha kompozice 4

Přípravné skici:

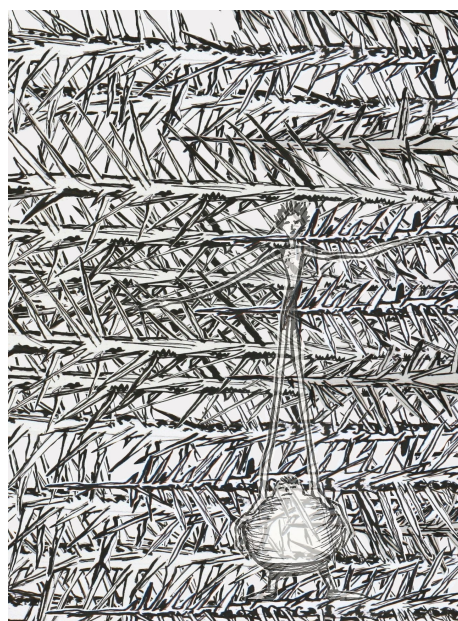

Realizace:

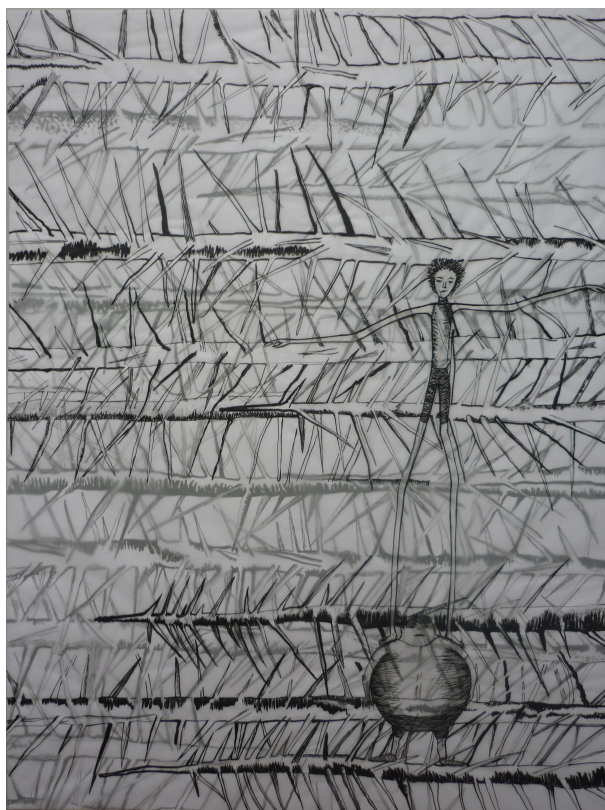

9.5 Obrazová příloha kompozice 5

Přípravné skici:

Realizace:

9.6 Obrazová příloha kompozice 6

Přípravné skici:

Realizace:

9.7 Obrazová příloha kompozice 7

Přípravné skici:

Realizace:

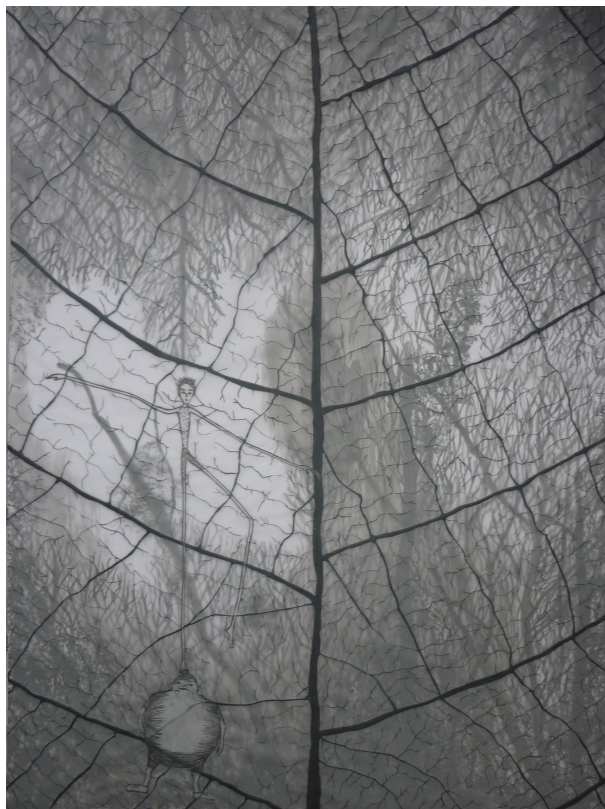

9.8 Obrazová příloha kompozice 8

Přípravné skici:

Realizace:

9.9 Obrazová příloha kompozice 9

Přípravné skici:

Realizace:

9.10 Obrazová příloha kompozice 10

Přípravné skici:

Realizace:

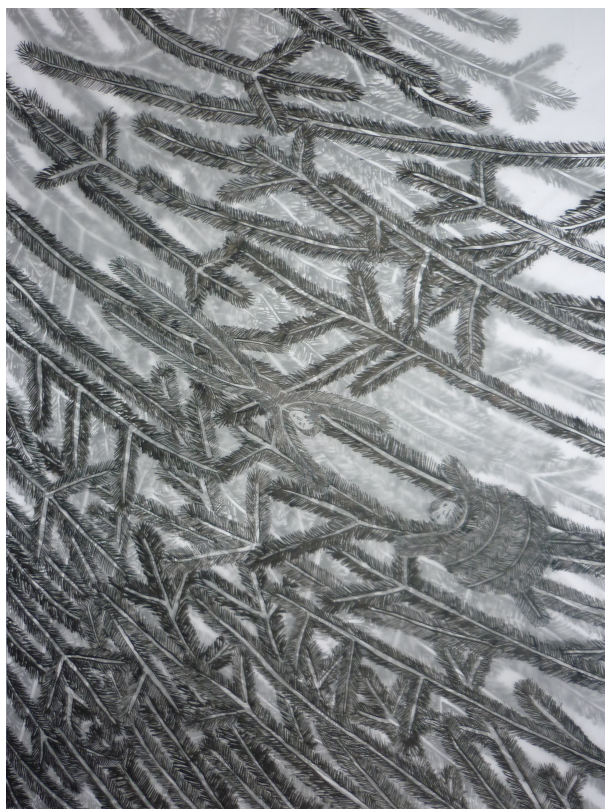

9.11 *Obrazová příloha kompozice 11*

Přípravné skici:

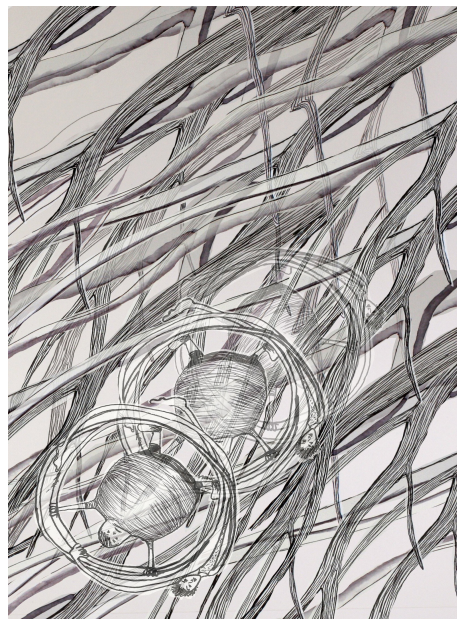

Realizace:

9.12 Obrazová příloha kompozice 12

Přípravné skici:

Realizace:

